

Bożena Sieradzka-Baziur

PAN, Kraków

Tomasz Majtczak

Uniwersytet Jagielloński

Wyrazy japońskie w tekstach do nauki języka polskiego dla Japończyków

Język polski i język japoński reprezentują dwa diametralnie różne systemy językowe pod każdym niemal względem: fonetycznym, gramatycznym, składniowym, słownikowym i graficznym (por. np. Sieradzka-Baziur, Majtczak 2008). Japońscy studenci, rozpoczynający naukę języka polskiego, szybko uświadamiają sobie trudności związane z tym zróżnicowaniem i może to w pewnym stopniu wpłynąć na nich deprymująco. Celowe wydaje się więc zapoznanie ich z japońskimi elementami leksykalnymi, obecnymi w języku polskim, co zapewne umożliwi im przezwyciężenie niektórych potencjalnych trudności związanych z zakładaną i rzeczywistą obcością języka, który zaczynają poznawać.

Przedstawienie studentom japońskim zapożyczeń pochodzących z ich języka może im zarazem pomóc w lepszym komunikowaniu się z Polakami, którzy niektóre z tych wyrazów mają w swoim czynnym zasobie słownikowym, ale niejednokrotnie – ze względu na ich odmienną wymowę, fleksję czy semantykę w języku polskim – używają ich w taki sposób, że stają się one nieczytelne dla Japończyków, co prowadzi do zaburzeń komunikacyjnych.

Z drugiej strony, zdolność autoprezentacji, czyli opowiadania o sobie, swojej rodzinie, swoim otoczeniu, o swoim kraju i jego kulturze, jako jedna z podstawowych umiejętności osoby uczącej się języka obcego, wymaga – jeśli chodzi o nauczanie języka polskiego Japończyków – umożliwienia studentowi wplatania w tekst polski wyrazów charakteryzujących kulturę Kraju Kwitnącej Wiśni, wyrazów, które często nie mają dobrych (a niekiedy wręcz żadnych) odpowiedników polskich.

Z wymienionych względów w pierwszej części niniejszego artykułu zostaną najpierw zaprezentowane i omówione wyrazy japońskie rzeczywiście obecne

w języku polskim (czyli rejestrowane w słownikach zapożyczenia), a następnie japonizmy potencjalne, tj. wyrazy wiążące się ściśle z realiami japońskimi, ale niemające polskich odpowiedników. W drugiej natomiast części zamieszczone zostaną propozycje ich wykorzystania w praktyce dydaktycznej.

1. Struktura semantyczna japonizmów w języku polskim

Współczesne ogólne słowniki języka polskiego i wyrazów obcych notują około 200–250 wyrazów pochodzenia japońskiego¹, przy czym niemal wszystkie z nich są rzeczownikami (pozostałe to derywaty przymiotnikowe, utworzone na gruncie polskim). Ich strukturę semantyczną można przedstawić w oparciu o nieco zmodyfikowaną klasyfikację opracowaną przez A. Markowskiego (1990: 90–211), obejmującą łącznie pięćdziesiąt pól², z których słownictwo to wypełnia następujących dwadzieścia sześć (konkretny leksem może przynależeć do różnych pól semantycznych jednocześnie):

- 1.1. rozwój ciała – życie i śmierć (Mark. 2): *harakiri*, *karoshi* ‘śmierć z przepracowania’, *seppuku*
- 1.2. jedzenie i jego przyrządzanie (Mark. 5): a. potrawy: *sashimi*, *sukijaki*, *sushi*, *tempura*, *terijaki*; b. rośliny jadalne: *kaki*, *nasi*, *nori*, *soja*; c. napoje: *sake*; d. inne: *tofu*
- 1.3. ubranie, materiały, ozdoby (Mark. 6): *kimono*, *netsuke* ‘ozdobny brelok’, *obi* ‘pas do kimona’, *ogi* ‘wachlarz’, *sensu* ‘wachlarz’
- 1.4. mieszkanie i jego wyposażenie (Mark. 7): *hitachi*, *origami*, *siodzi* ‘przesuwana ścianka’, *sony*, *tatami* ‘mata’, *tokonoma* ‘ozdabiana

¹ Poddano ekscerpcji następujące słowniki: *Praktyczny słownik współczesnej polszczyzny*, red. H. Zgólkowa; *Uniwersalny słownik języka polskiego*, red. S. Dubisz; *Słownik wyrazów obcych – wydanie nowe*, red. E. Sobol; *Wielki słownik wyrazów obcych*, red. M. Bańko; *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych z almanachem* W. Kopalińskiego.

² Pola te to: 1. ciało, jego części, wygląd i cechy; 2. rozwój ciała; 3. ruch ciała; 4. działanie ciała, zmysły, choroba; 5. jedzenie i jego przyrządzanie; 6. ubranie, materiały, ozdoby; 7. mieszkanie i jego wyposażenie; 8. dbałość o ciało: higiena, leczenie, wypoczynek; 9. uczucia, emocje, oceny uczuciowe i emocjonalne; 10. wola i oceny z nią związane; 11. rozum, pamięć, wyobrażenia i oceny z nimi związane; 12. charakter człowieka i jego cechy; 13. moralność i oceny z nią związane; 14. literatura; 15. teatr, film; 16. muzyka; 17. malarstwo i rzeźba; 18. wiara; 19. religia; 20. stosunki międzyludzkie – ogólnie; 21. stosunki rodzinne; 22. stosunki przyjacielskie i towarzyskie; 23. stosunki służbowe; 24. stosunki ogólnospołeczne; 25. zachowanie i postępowanie; 26. język; 27. szkoła i wychowanie; 28. nauka; 29. zwyczaje i obyczaje; 30. rozrywka, zabawa; 31. sport wyczynowy; 32. urząd, państwo, polityka; 33. wojsko; 34. łączność i wymiana informacji; 35. komunikacja, podróż; 36. handel i usługi; 37. miasto i jego urządzenia; 38. wieś i jej otoczenie; 39. praca fizyczna; 40. własność; 41. gospodarka; 42. niebo i gwiazdy; 43. pogoda; 44. ziemia – przyroda nieożywiona; 45. rośliny; 46. zwierzęta; 47. cechy (właściwości) materii; 48. przestrzeń; 49. czas; 50. liczba i liczenie.

- malowidłem lub ikebaną wnętrza, wyznaczająca honorowe miejsce w pokoju’
- 1.5. dbałość o ciało (Mark. 8): *siatsu* ‘rodzaj masażu’
 - 1.6. uczucia, emocje i ich oceny (Mark. 9): *banzai* ‘okrzyk wyrażający entuzjazm albo triumf’
 - 1.7. moralność i oceny z nią związane (Mark. 13): *busido* ‘samurajski kodeks honorowy’, *harakiri*, *jakuza*, *seppuku*
 - 1.8. literatura (Mark. 14) i język (Mark. 26): a. gatunki literackie: *haiku*, *koan*, *monogatari*, *norito*, *renga*, *tanka*, *uta*; b. pismo: *hiragana*, *kana*, *kandzi*, *katakana*, *romadzi*; c. inne: *makimono* ‘zwój z malowidłem rozwijany poziomo’, *manga* ‘komiks japoński’
 - 1.9. teatr (Mark. 15): *bunraku*, *kabuki*, *no*
 - 1.10. muzyka (Mark. 16): *koto*, *samisen*
 - 1.11. malarstwo (Mark. 17): *makimono* ‘zwój z malowidłem rozwijany poziomo’, *manga* ‘komiks japoński’
 - 1.12. wiara (Mark. 18) i religia (Mark. 19): a. wyznania: *sinto*, *zen*; b. obiekty kultu: *Amaterasu*, *Amida*, *kami*, *Kannon*; c. osoby związane ze sprawowaniem kultu: *ama*, *miko*; d. architektura sakralna: *mija* ‘świątynia sintoistyczna; pałac cesarski’, *tera* ‘świątynia buddyjska’, *torii* ‘konstrukcja przypominająca bramę w świątyni sintoistycznej’; e. teksty sakralne i związane z wyznaniem: *koan*, *norito*; f. inne: *kirin* ‘mityczne zwierzę’, *satori* ‘w buddyzmie zen: nagłe oświecenie’
 - 1.13. stosunki ogólnospołeczne (Mark. 24): *mija* ‘tytuł grzecznościowy członków rodziny cesarskiej’, *mikado* ‘cesarz’, *ronin* ‘zbiegły chłop; (później) samuraj, który opuścił lub utracił swego pana’, *samuraj*, *szogun* || *siogun*, *taikun* ‘tytuł szogunów, używany przez cudzoziemców’, *tenno* ‘cesarz’
 - 1.14. zwyczaje i obyczaje (Mark. 29): *bon* ‘święto ku czci zmarłych’, *hanami* ‘podziwianie kwitnących sakur (drzew wiśniowych)’, *kirin* ‘mityczne zwierzę’
 - 1.15. rozrywka, zabawa (Mark. 30): *anime* ‘japoński film animowany’, *gejsza*, *go*, *karaoke*, *manga* ‘komiks japoński’, *origami*
 - 1.16. sport wyczynowy (Mark. 31): a. dyscypliny: *aikido*, *dżudo*, *dżudżitsu*, *karate*, *kendo*, *sumo*; b. osoby: *dżudoka*, *karateka*, *sumotori*; c. sprzęt: *tatami* ‘mata’; d. inne: *dan* ‘stopień mistrzowski w dalekowschodnich sztukach walki’
 - 1.17. urząd, państwo, polityka (Mark. 32): *mija* ‘tytuł grzecznościowy członków rodziny cesarskiej’, *mikado* ‘cesarz’, *szogun* || *siogun*, *taikun* ‘tytuł szogunów, używany przez cudzoziemców’, *tenno* ‘cesarz’
 - 1.18. wojsko (Mark. 33): a. osoby: *kamikadze*, *ninja*, *ronin* ‘zbiegły chłop; (później) samuraj, który opuścił lub utracił swego pana’, *samuraj*, *szo-*

- gun* || *siogun*; b. broń: *katana* ‘miecz’, *nunczako* ‘dwa krótkie kije połączone rzemieniem lub łańcuchem’
- 1.19. komunikacja, podróż (Mark. 35): *honda, kawasaki, mazda, mitsubishi, nissan, riksza* || *ryksza, sinkansen, suzuki, toyota, yamaha*
 - 1.20. handel i usługi (Mark. 36): *jen*
 - 1.21. miasto i jego części (Mark. 37) oraz wieś i jej otoczenie (Mark. 38): *mija* ‘świątynia sintoistyczna; pałac cesarski’, *tera* ‘świątynia budyjska’, *torii* ‘konstrukcja przypominająca bramę w świątyni sintoistycznej’
 - 1.22. praca (Mark. 39): *karoshi* ‘śmierć z przepracowania’
 - 1.23. gospodarka (Mark. 41): *jen*
 - 1.24. ziemia – przyroda nieożywiona (Mark. 44): *tsunami*
 - 1.25. rośliny (Mark. 45): a. gatunki roślin: *kaki, nasi, nori, sakura, soja*;
b. kompozycje roślinne: *bonsai, ikebana*
 - 1.26. zwierzęta (Mark. 46): *mazu* ‘gatunek ryby’.

Przypuszczać można, iż z tych samych zakresów znaczeniowych pochodzić będą dalsze wyrazy japońskie, które student-Japończyk uczący się języka polskiego zechce, opowiadając o swojej ojczyźnie, wykorzystać w tworzonych przez siebie tekstach.

2. Pisownia i wymowa japonizmów

Fonetyka japońska jest stosunkowo prosta i nie stwarza ona większych problemów podczas adaptowania wyrazów japońskich do polskiego systemu językowego. Większość dźwięków japońskich ma swoje (dokładne lub przybliżone, ale zawsze jednoznaczne) odpowiedniki polskie (por. Sieradzka-Baziur, Majtczak 2008):

- 2.1. samogłoski: *i, e, a, o, u* (odpowiednik przybliżony); japońskie samogłoski długie muszą być oddane w polskim tak samo jak krótkie, ze względu na brak opozycji iloczynowej w polszczyźnie;
- 2.2. spółgłoski: *p, b, t, d, k, g, f* (odpowiednik przybliżony), *s, h, m, n, r* (odpowiednik przybliżony).

Jedyną trudność sprawiać mogą wymienione niżej fonemy, które, co prawda, występują zarówno w języku japońskim, jak i w polszczyźnie, ale duże rozbieżności pomiędzy ortografią polską a standardową angielską transkrypcją Hepburna³ mogą powodować pewne wahania, zwłaszcza przy możliwym

³ Transkrypcja Hepburna – sposób zapisywania wyrazów japońskich za pomocą alfabetu łacińskiego, spopularyzowany przez Jamesa Curtisa Hepburna (1815–1911), amerykańskiego lekarza i misjonarza prezbiteriańskiego, który przebywał w Japonii w latach 1859–1892; w trzecim wydaniu swojego słownika japońsko-angielskiego z roku 1886 (I wydanie w roku 1867)

wpływie fonetyki angielskiej (nie bez znaczenia są tu również zasiedziałe już w języku polskim zapożyczenia przejęte za pośrednictwem angielskim) – tabl. 1.

Tablica 1

Transkrypcja Hepburna	Odpowiednik polski	Polska transkrypcja japonistyczna	Realizacja w zapożyczeniach	
			za pośrednictwem ang.	„bezpośrednich” ⁴
<i>sh</i>	[ś]	<i>si</i> + samogłoska	<i>sz</i> (<i>sh</i>)	<i>si</i> + samogłoska
<i>ch</i>	[ć]	<i>ci</i> + samogłoska	<i>cz</i> (<i>ch</i>)	<i>ci</i> + samogłoska
<i>j</i>	[dź]	<i>dzi</i> + samogłoska	<i>dż</i> (<i>j</i>)	<i>dzi</i> + samogłoska
<i>ts</i>	[c]	<i>ts</i>	<i>ts</i>	<i>ts</i>
<i>z</i>	[dz]	<i>dz</i>	<i>z</i>	<i>dz</i>
<i>w</i>	[ł]	<i>w</i> [ł]	<i>w</i>	<i>w</i>
<i>y</i>	[j]	<i>j</i>	<i>j</i> (<i>y</i>)	<i>j</i>
<i>py</i> , <i>by</i> itd.	[p], [b] itd.	<i>pi</i> , <i>bi</i> + samogłoska	<i>pi</i> , <i>bi</i> + samogłoska	<i>pi</i> , <i>bi</i> + samogłoska

Studentom japońskim, którzy chcieliby użyć wyrazów odnoszących się do kultury Kraju Kwitnącej Wiśni w swoich tekstach, polecić można polską transkrypcję japonistyczną, która w miarę dobrze oddaje dźwięki japońskie za pomocą liter alfabetu polskiego⁵.

3. Obecność wyrazów nazywających desygnaty japońskie w języku polskim

W świetle m.in. powyższych rozważań można wyróżnić następujące grupy polskich wyrazów, odnoszących się do realiów japońskich, a zróżnicowanych ze względu na stopień przyswojenia:

3.1. mające dobre odpowiedniki polskie, np.

jap. *cha no yu* [ćanoju] = pol. *ceremonia* (*parzenia*) *herbaty* || *ceremonia herbaciana*

zastosował on transkrypcję opracowaną rok wcześniej przez grupę Japończyków i obcokrajowców (w tym samego Hepburna). Jest to obecnie najszerzej stosowany i najlepiej znany (zarówno w Japonii, jak i poza nią) system transkrypcyjny dla języka japońskiego.

⁴ Z uwagi na odległość geograficzną nie ma tu oczywiście mowy o rzeczywistych zapożyczeniach bezpośrednich. Chodzi o takie wyrazy, które swoją stroną fonetyczną nie zdradzają pośrednictwa żadnego języka trzeciego i oddają wersję japońską w sposób tak wierny, jak to tylko możliwe (p. też niżej).

⁵ Polskie *ł* raziłoby w wyrazach japońskich, bo nigdy nie jest w polszczyźnie wprowadzane do nowszych zapożyczeń, stąd lepsze wydaje się *w* (por. np. *western* czy *weekend*). Z kolei *c* mogłoby być mylnie odczytywane jako [k], natomiast *ts* jest, co prawda, nieco dalsze od oryginalnej wymowy japońskiej, ale za to jednoznaczne.

- jap. *hashi* [haši] = pol. *paleczki (do jedzenia)*
 jap. *onsen* = pol. *gorące źródła*
 jap. *shōyu* [šo:ju] = pol. *sos sojowy*
 jap. *Nihon* || *Nippon* = pol. *Japonia*, ale również: *Kraj Wschodzącego Słońca* || *Kraj Kwitnącej Wiśni* || *kraj samurajów*⁶
- 3.2. zdomowione w polszczyźnie od dawna, zdradzające nierzadko swoją fonetyką pośrednictwo angielskie podczas zapożyczania, np.
 jap. *geisha* [ge:ša] (regionalnie także [gejša]) = pol. *gejsza*
 jap. *jūdō* [dzu:do:] = pol. *dżudo*
 jap. *yakuza* [jakudza] = pol. *jakuza*
- 3.3. obecne w formie spolszczonej, całkowicie bądź niemal identycznej fonetycznie z japońskim oryginałem, np.
 jap. *bushidō* [bušido:] = pol. *busido*
 jap. *ikebana* = pol. *ikebana*
 jap. *kamikaze* [kamikadze] = pol. *kamikadze*
 jap. *kimono* = pol. *kimono*
- 3.4. łatwe do spolszczenia, mimo że dotąd w słownikach języka polskiego i wyrazów obcych nienotowane, np.
 jap. *dōtaku* [do:taku] = pol. *dotaku* ‘bogato zdobione klosze z brązu, różnej wielkości, przypominające swym kształtem dzwony (niemal zawsze bez serca), wytwarzane w Japonii między III wiekiem p.n.e. a III wiekiem n.e.’
 jap. *kamidana* = pol. *kamidana* ‘sintoistyczny ołtarzyk domowy, na którym przechowywane są tabliczki z imionami bóstw opiekuńczych rodziny i zmarłych krewnych oraz dewocjonaia przyniesione ze świątyń; pali się na nich kadzidła i składa ofiary w postaci gotowanego ryżu, sake itp.’
 jap. *tanuki* = pol. *tanuki* ‘jenot (*kunopis*, *Nyctereutes procyonoides*) – podobne do borsuka zwierzątko, bardzo popularne w folklorze japońskim, któremu przypisuje się nadprzyrodzone moce, a z cech – chytrłość i skłonność do wyprowadzania ludzi w pole, choć jego figle rzadko bywają złośliwe, a ono samo przedstawiane jest jako wesołe, żażywne i wyraźnie życziwe ludziom’
 jap. *Yamato* [jamato] = pol. *Jamato* ‘dawna nazwa Japonii, obecnie używana w poezji oraz dla określenia zjawisk typowych dla tradycyjnej kultury japońskiej; pochodzi od nazwy prowincji na półwyspie Kii (wyspa Honsiu), która była kolebką japońskiej cywilizacji’

⁶ Pierwsze z tych wyrażen jest dosłownym przekładem jap. *Nihon* || *Nippon*, a właściwie jego podstawy chińskiej *Rìběn* [žyppen] (nazwa bierze swój rodowód stąd, że Japonia leży na wschód od Chin). Dwa kolejne to twory europejskie, powstałe na gruncie popularnych wyobrażeń o Japonii (por. Bańko 2002: 8, 92–95).

- 3.5. trudne do spolszczenia z uwagi na duże rozbieżności pomiędzy ortografią polską a transkrypcją Hepburna (por. wyżej), np.
 jap. *chawan-mushi* [ćalan-muśi] = pol. *ciawan-musi* [ćalan-muśi] ‘potrawa przygotowywana z ubitych jajek wymieszanych z bulionem rybnym, do których dodaje się krewetki, grzyby lub warzywa, a całość gotuje na parze’
 jap. *juzu* [dźudzu] = pol. *dziudzu* ‘różaniec buddyjski, składający się zazwyczaj ze 108 paciorków (symbolizujących 108 ludzkich żądz, które muszą zostać poskromione), używany podczas recytowania imienia Buddy; trzymany w ręce lub noszony na szyi jest symbolem wyznawcy buddyzmu, zwłaszcza sekty Czystej Ziemi’
- 3.6. nazwy towarowe (handlowe), które zachowują postać graficzną ustaloną przez producenta, ale są często wymawiane w Polsce inaczej niż w Japonii, np.
 jap. *Fujitsu* [fudźicu:] = pol. *Fujitsu* [fudźicu || fudzitsu]
 jap. *Sony* [sońi] = pol. *Sony* [sony]
 jap. *Toshiba* [to:śiba] = pol. *Toshiba* [tosziba]
 jap. *Toyota* [tojota] = pol. *Toyota* [tojota].

4. Fleksja wyrazów japońskich

Odmiana japonizmów nie nastęrcza zbyt wielu problemów. Ich wygłos ograniczony jest do jednej z pięciu samogłosek *i*, *e*, *a*, *o*, *u* lub dwu spółgłosek *n* i *j*⁷, dzięki czemu przyporządkowanie do poszczególnych paradygmatów polskich jest stosunkowo proste i przedstawia się następująco:

- 4.1. Fleksji podlegają w języku polskim wyrazy japońskie zakończone na spółgłoskę *n* lub *j* (np. *samisen*, *szogun*, *samuraj*) bądź na samogłoskę *a* (np. *gejsza*, *ikebana*, *jakuza*), niekiedy także te zakończone na *o* (np. *kimono*, *mikado*).
- 4.2. Nieodmienne natomiast pozostają japonizmy o wygłosie na *i* (np. *bonsai*, *harakiri*, *obi*), *e* (np. *kamikadze*, *karate*, *sake*), *u* (np. *haiku*, *seppuku*, *tofu*), a także najczęściej na *o* (np. *busido*, *dźudo*, *no*, *sinto*).

Warto również wspomnieć o wymianach spółgłoskowych zachodzących podczas odmiany, które dla Polaka są oczywiste i konieczne, ale dla Japończyka – dość zaskakujące. Jako przykłady takich alternacji można podać: *karateka* – *karatece*, *manga* – *mandze*, *sakura* – *sakurze*, *Toyota* – *Toyocie*.

⁷ Spółgłoska *j* pojawia się wyłącznie w dobrze przyswojonych zapożyczeniach i jest refleksem japońskiego *i* po samogłosce (np. pol. *samuraj* < jap. *samurai*).

Problematycznym zagadnieniem jest kwestia rodzaju gramatycznego japońskich, w szczególności licznych tu wyrazów nieodmiennych, ale wymaga ona osobnego zbadania i opracowania (por. Stefańczyk 2007: 17–48, zwłaszcza s. 44–46).

5. Projektowane teksty do nauki języka polskiego dla Japończyków

Niektóre japońskie wyrazy obecne we współczesnej polszczyźnie mogą być wykorzystywane w różnorodnych tekstach do nauki języka polskiego dla Japończyków. Ze względu na różnice dotyczące między innymi kultury, religii, obyczajowości, kuchni, klimatu japońskiego i polskiego istnieje potrzeba stworzenia podręcznika etnicznego dla średnio zaawansowanych studentów, w którym realia dotyczące ich kraju opisywane byłyby po polsku⁸. W podręczniku takim należałoby wykorzystać m.in. słownictwo japońskie obecne w polskim systemie językowym. Istotną częścią tego podręcznika byłyby teksty dotyczące życia w Japonii, obyczajów tam panujących, systemu edukacji itd. Celem takiego podręcznika dla studentów średnio zaawansowanych byłoby wyposażenie ich w taki zasób wyrazów i konstrukcji wyrazowych dotyczących Japonii, który umożliwiłby im swobodne wypowiedzianie się na temat własnego kraju. Podręcznik taki oprócz informacji dotyczących polskiej gramatyki zawierałby też dane językowe, dotyczące odmiany, wymowy i znaczeń japońskich wyrazów, używanych współcześnie przez Polaków.

Nauczyciel uczący Japończyków w grupach jednorodnych pod względem językowym, ale też w grupach zróżnicowanych, w których znajdują się japońscy studenci, może okazjonalnie wprowadzać do preparowanych przez siebie tekstów o charakterze narracyjnym, dialogowym czy gramatycznym wyrazy japońskie, używane współcześnie przez Polaków po to, aby uświadomić japońskiemu studentowi, że nie musi on tworzyć konstrukcji analitycznych czy kalk językowych w celu zaprezentowania swojej kultury, lecz może odwołać się do wyrazów dobrze już zdomowionych w polszczyźnie.

Dodać należy, że generalnie studenci uczący się polskiego są bardzo często żywo zainteresowani zapożyczeniami obecnymi w języku polskim, wywodzącymi się z ich ojczystych języków. Odwoływanie się do wyrazów obcych w uczeniu języka polskiego ma duże znaczenie szczególnie wtedy, gdy z konkretnego języka (np. angielskiego) polszczyzna zapożyczyła znaczną ilość wyrazów obecnych w czynnym zasobie słownikowym współczesnego Polaka, ale nie jest to bez znaczenia wtedy, gdy tych wyrazów jest niewiele, jak w przypadku leksemów japońskich, zwykle bowiem wyrazy zapożyczone z danego języka

⁸ Potrzebę stworzenia podręcznika o takim charakterze zgłaszał Tokimasa Sekiguchi, profesor Tokyo University of Foreign Studies.

odgrywają znaczącą rolę w społeczności, która się nim posługuje i dotyczy to np. wyrazów zapożyczonych z języka japońskiego, takich jak *sinto*, *samuraj*, *sushi*, *tofu*, *gejsza*, *sake*, *tatami*, *haiku*, *dżudo*, *karoshi*.

Bibliografia

- B a ń k o M., 2002, *Słownik peryfraz, czyli wyrażen omownych*, PWN, Warszawa.
- K o p a l i ń s k i W., 2007, *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych z almanachem*, cz. 1–2, Rzeczpospolita, Warszawa.
- M a r k o w s k i A., 1990, *Leksyka wspólna różnym odmianom polszczyzny*, t. I–II, Wydział Polonistyki UW, Warszawa.
- Praktyczny słownik współczesnej polszczyzny*, 1994–2005, t. 1–50, red. H. Zgólkowa, Wydawnictwo Kurpisz, Poznań.
- S i e r a d z k a-B a z i u r B., M a j t c z a k T., 2008, *Interferencja w procesie przyswajania języka polskiego przez Japończyków*, [w:] *W poszukiwaniu nowych rozwiązań. Dydaktyka języka polskiego jako obcego u progu XXI wieku*, red. W. Miodunka, A. Seretny, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- Słownik wyrazów obcych – wydanie nowe*, 1995, red. E. Sobol, PWN, Warszawa.
- S t e f a ń c z y k W. T., 2007, *Kategoria rodzaju i przypadku polskiego rzeczownika. Próba synchronicznej analizy morfologicznej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- Uniwersalny słownik języka polskiego*, 2003, red. S. Dubisz, t. 1–4, PWN, Warszawa.
- Wielki słownik wyrazów obcych*, 2005, red. M. Bańko, PWN, Warszawa.